

За КМА
26.10.12
АМ

Д о к л а д

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
92-50-III	24-10-2012

На основание заповед № 95-20-046 от 26.09.2012г., издадена от проф. д-р Анелия Мингова в периода 18-21 октомври бях командирована в гр.Антверпен, Белгия, за участие в семинар по проблемите на превода в наказателното производство.

Семинарът беше организиран от Европейската асоциация на правните преводачи в рамките на проект финансиран от ЕС - „TRAFUT” и се проведе в университета „Лесиус”, съорганизатор. Срещата на експерти от различни страни беше четвърта поред и последна в рамките на проекта.

Основна тема бе Директивата за правото на устен и писмен превод в наказателното производство, приета от Европейския парламент на 20 октомври 2010г., с която страните-членки имат задължение да приведат законодателството си в съответствие в срок до 27.10.2014г.

Болшинството от участниците бяха преводачи от различни езици, включително и от езика на знаците, но сред лекторите имаше съдии, адвокати, полицейски комисари, служители на правосъдните министерства.

В началото беше изслушано видеообръщение от Вивиан Рединг, еврокомисар по правосъдието, която изтъкна важността на работата по обучение на преводачите, ангажирани в наказателното производство. Представител на съвета на ЕС представи директивата. Обясни, проблемите в процеса на създаването ѝ, като изтъкна, че тя е първата в областта на наказателното право след договора от Лисабон. Преди него е имало идея да се изработи по-мощен документ ангажиращ страните-членки със спазването на човешките права в наказателното производство, но след Лисабон, предвид колебливите позиции на някои държави е изработена концепцията за напредване „стъпка по стъпка” по пътна карта от няколко пункта. Решено е директивите, касаещи всеки от пунктовете да бъдат с минимални изисквания, за да има по-голяма възможност за съобразяване с националните специфики. Въпреки това Директивата за правото на превод е приета с мнозинство, а не единодушно. Бяха маркирани и разяснени основните моменти в директивата, като: въвеждане на способности за проверка на необходимостта от назначаване на преводач; възможност преводът да бъде на друг разбираем език, освен на родния; възможност в определени случаи да бъде осигурен превод и извън процеса – при срещи между обвиняем и адвоката му; акцентирание върху правото на обвиняемите и подсъдимите да се изказват и самостоятелно, а не само чрез адвоката си; необходимост от осигуряване на качествен превод и разработване на методики за проверка на качеството му; превод за лица в уязвимо положение; превод на документи и нововъведената възможност писмен текст да се превежда устно; изготвянето на списъци на преводачи, компетентни в юридическата терминология към съдилищата; новата

възможност за превод от разстояние чрез технически средства в изключителни случаи, напр. при редки езици.

Отчитайки обстоятелството, че правото на превод не е регламентирано за първи път с директивата, а много преди това с Международната харта за правата на човека и с Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, беше направен преглед на практиката на Съда в Страсбург по темата. Представител на съда запозна присъстващите с основни решения по чл.5 ал.2 и чл.6 ал.3 от ЕКЗПЧОС: „Людовик срещу Германия”/за това че разноските за превод не се възстановяват от осъдените/, „Камазински срещу Австрия” /не е необходимо да са преведени всички документи по делото/, „Брозичек срещу Италия”, „Катрич срещу Франция” и „Хенри срещу Италия”/ако държавата не назначи преводач, има ангажимент да докаже, че обвиняемият владее добре езика/, „Сандел срещу Югославия” /за превода от редки езици/, „Шаман срещу Турция” /за необходимостта от преводач за неграмотните лица/ и др.

Изказвания за особеностите на превода в мултинационални институции направиха и представители на Международния наказателен съд в Хага и на съда в Люксембург.

Беше направен преглед на трудностите, които различни държави срещат при транспониране на директивата във вътрешното си законодателство. Френският представител сподели положителния опит на държавата от въвеждането на листи на квалифицираните преводачи към всички апелативни съдилища и един към ВКС на национално ниво. Предвижда се възможност по изключение да се ползват преводачите оторизирани да превеждат пред органи на администрацията /напр. Агенцията за бежанците/ и в краен случай – преводач, положил клетва. Регламентирани са и тарифите, по които им се заплаща /30 евро за един час устен превод и 25 евро на страница при писмен превод/. Предстои решаването на въпроса в кои случаи да се осигурява преводач за срещите на защитника с клиента му, като се обсъждат две възможни предпоставки – лицето да е задържано или да няма средства да заплати за преводач. Английското разрешение на този проблем също беше споделено – преводач се назначава в случаите, когато се назначава и служебен защитник. Заплаща му се не от бюджета, а от специален фонд. В Белгия е въведена законова регламентация на съотношението във възнагражденията на преводачите от различни езици, като езиците са разделени в три групи. Германия е въвела допълнителни изисквания за преводачите – да са навършили 21-годишна възраст и да не са осъждани.

Като единствен представител на България, въпреки че бях поканена да споделя опита си с провеждане на видеоконференция, направих кратък преглед и на съответствието между законодателството ни и разпоредбите на директивата. Застъпих виждането, че по-голямата част от новите

изисквания са вече изпълнени – правото на превод е регламентирано, като изрично е записано, че разносните са в тежест на държавата, независимо от изхода на делото, че основните документи по делото също следва да бъдат преведени, че правното положение на тълковниците е приравнено на това на преводачите, че е допустимо преводът да бъде не само на родния, но и на друг език. Като пунктове, по които предстои още работа, посочих необходимостта от създаването на регистър на квалифицирани преводачи към съдилищата, както и въвеждане на механизъм за проверка качеството на превода в случай на жалба.

По отношение на превода чрез видеоконференция изтъкнах разликата между видеоконференцията регламентирана в Европейската конвенция за правна помощ по наказателни дела и тази, регламентирана в Директивата. Споделих, че успешно сме изпълнили постъпилите в Софийския апелативен съд молби за правна помощ.

Във връзка с превода чрез видеоконференция най-впечатляваща беше презентацията на представителя на английската полиция. Той обясни и /показа на снимки/ специално оборудвани за целта кабинни, които са монтирани преди започването на олимпиадата в Лондон заради очаквания огромен поток чужденци. Освен техническото обезпечение, предимството на тези кабинни се състои и в териториалното им разположение, позволяващо осигуряване на преводач в рамките на максимум половин час.

След приключване на семинара, ръководителят на проекта ме уведоми за предстояща среща през м.ноември с представители на Асоциацията на преводачите в България.

Петя Шишкова